

مسئولیت پذیری اجتماعی در برابر کاهش گازهای گلخانه ای با محوریت استفاده از سوخت پاک هیدروژن

امین احمدپور^۱

چکیده

در سال های اخیر شاهد افزایش اهمیت مسوولیت اجتماعی در میان شرکت ها، به خصوص در رابطه با تغییرات آب و هوایی زمین بوده ایم. در این مدت، انتقادهای زیادی از سوی سرمایه داران تجارت آزاد و فعالان ضد جهانی سازی و نیز طرفداران محیط زیست در مورد مسوولیت اجتماعی شرکتی صورت گرفته است. سرمایه داران تجارت آزاد فکر می کنند هر چیزی که مانع کسب سود شود، ایده خوبی نیست و منافع شخصی در نهایت به هر شکل می تواند پیشرفت های اجتماعی را هم به دنبال داشته باشد. اما مخالفان جهانی سازی و طرفداران محیط زیست فکر می کنند شرکت ها از این روش برای احیای وجهه تخریب شده خود و به نمایش گذاشتن چهره خوبی از خودشان سوءاستفاده می کنند، در حالی که به اصول اساسی نمی پردازند. با این حال، بسیاری از کشورها وقتی مسائل اخلاقی، شرایط محیط کار، پایداری محیط زیست و غیره مطرح می شود، در اتخاذ رفتارهای مسوولانه پیشتاز هستند. همزمان با فشار فزاینده سازمانهای مسؤل برای جلوگیری از گرم شدن بیشتر کره زمین در اثر انتشار گازهای گلخانه ای که ناشی از سوختن سوختهای فسیلی می باشند، تمرکز زیادی بر روی تولید و استفاده از گاز هیدروژن بعنوان یک منبع انرژی شده است. ارزش نهفته کاربرد گاز هیدروژن بعنوان سوخت یا حامل انرژی آن است که در محلی که این گاز سوزاننده و مصرف می شود فقط بخار آب تولید می شود و آلودگی بسیار ناچیزی را ممکن است ایجاد کند و یا اصلاً آلودگی ایجاد نمی کند. آنچه در این رابطه درباره هیدروژن باید گفت آن است که هیدروژن مانند سوختهای فسیلی و گاز طبیعی بطور آماده در طبیعت یافت نمی شود و لذا تولید آن نیازمند صرف هزینه انرژی اولیه است که بایستی بتوان آن را از منابع خاصی بطور فراوان و با قیمت قابل رقابت تولید نمود. در هر صورت کاربرد هیدروژن بعنوان یک منبع عام انرژی دارای محدودیتهای تکنولوژیک و ابزاری میباشد که در این مقاله به آنها اشاره شده و نقش آن در کاهش انتشار گازهای گلخانه ای بررسی می شود.

واژه های کلیدی: مسئولیت پذیری اجتماعی، هیدروژن، انرژی، محیط زیست

^۱. شرکت ملی صنایع پتروشیمی، شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی، Ahmadpour_amin@yahoo.com

عملکرد اقتصادی و مسئولیت اجتماعی بنگاهها

سالار ایرانزاد

چکیده

با اینکه از دیر باز بنگاههای اقتصادی از طریق استخدام نیروی کار و همچنین پرداخت مالیات به دولت در امور اجتماعی مشارکت داشته‌اند، اما به جهت اینکه مشارکت مذکور از روی اجبار و رعایت قانون بوده است، از منظر این مقاله و همایش، دارای وجهت اخلاقی و اجتماعی نمی‌باشد. در این مقاله سعی گردیده با تحلیل عوامل سود و زیانی شرکتها و موسسات، ثابت شود که قبول مسئولیت اجتماعی روی عملکرد اقتصادی آنها نه تنها اثر منفی و نامطلوب ندارد بلکه با لحاظ کردن عامل زمان اکتساب سود، میتواند دارای تبعات اقتصادی بیشتر و بهتری نیز باشد. عوامل مذکور عمدتاً شامل نیروی انسانی شاغل در شرکت بمثابة دلسوزان ناظر بر حسن مصرف مواد و انرژی و سایر موارد مصرفی بنگاه های اقتصادی و همچنین ناظر بر کاهش ضایعات، مشتریان محصولات شرکت که در شرایط قیمت و کیفیت مساوی با سایر رقبا، اعتبار و خوش نامی را مبنای خرید خود قرار می دهند، فروشندگان و تامین کنندگان مواد و قطعات و تجهیزات مورد نیاز شرکت که اعتبار اجتماعی را مبنای اعطای اعتبار مالی و مناسبات تجاری می دانند، و نهایتاً افراد و جامعه محیط بر بنگاه اقتصادی است که خاستگاه کارکنان، مشتریان، فروشندگان، سهامداران و سایر ذینفان می تواند باشد. در این نوشتار سپس، به اهم اقداماتی که شرکتهای تحت مدیریت هلدینگ تاپیکو در راستای قبول مسئولیت اجتماعی انجام داده و بنا دارند با قوت و شدت بیشتری ادامه دهند، اختصاراً اشاره میشود و در پایان برنامه ساختاری تاپیکو برای نهادینه کردن قبول و اجرای مسئولیت اجتماعی به استحضار خواهد رسید.

واژه‌های کلیدی: عملکرد اقتصادی، مسئولیت اجتماعی بنگاه

مسئولیت های اجتماعی در شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران

حنانه بیگی^۱

چکیده

مسئولیت اجتماعی از تعهدات مدیریت است که علاوه بر حفظ و گسترش منافع سازمان، در جهت رفاه عمومی جامعه نیز انجام می گیرد. اهداف و خط مشی شرکت ملی پخش در راستای مسئولیت اجتماعی خدمت رسانی به مردم و جلب رضایت مشتریان می باشد که در همین راستا در بسیاری از موارد با اصول ایزو 26000 (استاندارد مسئولیت اجتماعی) منطبق می باشد. همچنین میتوان به عمده فعالیت های شرکت ملی پخش که در ابعاد سه گانه مسئولیت اجتماعی (اجتماعی، اقتصادی و محیط زیست) می گنجد، اشاره نمود. از جمله فعالیتهایی که این شرکت در این راستا به انجام رسانده می توان به تولید بنزین یورو 4، افزایش شاخص فضای سبز، کسب لوح خدمات سبز از سوی سازمان محیط زیست، استقرار مرکز پاسخگویی 09627، طرح تکریم ارباب رجوع، کمکهای مردمی و عام المنفعه و ... اشاره کرد.

واژگان کلیدی: مسئولیت اجتماعی (CSR)، شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی

¹. کارشناس روابط عمومی در شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران hannaneh.beigi@gmail.com

نگرشها و تجربه‌های مفهوم مسئولیت اجتماعی در ایران با تاکید بر تجربیات حوزه شرکتهای نفتی

وحیده توحیدلو^۱، مریم حسینی نیا^۲

چکیده

در دنیای مدرن امروز اساس بقای یک سازمان در اجتماع در قالب مسئولیت پذیری و پاسخگویی آن نهاد در خصوص فعالیت‌ها و تصمیماتی است که در قبال جامعه خود اخذ می‌کند. به عبارتی هر سازمانی علاوه بر تلاش برای کسب سود می‌بایست در راستای رضایت جامعه و مخاطبان خود به عنوان ذینفعان نیز تلاش کند. بررسی‌ها حاکی از آنست که عملکرد سازمان‌ها به طور مستقیم و غیر مستقیم بر زندگی و حیات مردم اثرگذارند و همین میزان اثرگذاری ضرورت قبول مسئولیت در قبال فعالیت‌های سازمان‌ها را باعث می‌شود. از این سو مفهوم مسئولیت اجتماعی که از نمان جوامع غربی برخاسته است، مجموعه اقداماتی را در بر می‌گیرد که سازمان‌ها و صاحبان سرمایه به صورت داوطلبانه به عنوان عضوی مفید در جامعه انجام می‌دهند. ضرورت توجه به این مهم با در نظر داشتن تلاش کشور برای حرکت در مسیر توسعه اجتماعی - اقتصادی و صنعتی، دو صد چندان است تا علاوه بر دستیابی به اهداف مورد نظر، منافع جامعه و مردم به عنوان ذینفعان نیز تامین گردد. لذا این پژوهش تلاش دارد تا ضمن مروری بر تجربه‌های موفق انجام شده در حیطه مسئولیت اجتماعی در ایران در تمامی حوزه‌ها، نیم نگاهی به تجربیات شرکت‌های نفتی به عنوان موتور محرکه توسعه کشور داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: مسئولیت اجتماعی سازمان، سازمان، ذینفعان، جامعه، نفت

^۱. کارشناسی ارشد توسعه اجتماعی، پژوهشگر اجتماعی، تهران، ایران، نویسنده مسئول، v.towhidlou@yahoo.com

^۲. کارشناسی ارشد پژوهشگری، پژوهشگر شبکه اطلاع رسانی نفت و انرژی، تهران، ایران. Hoseininia.m@gmail.com

ظهور و تکامل حسابداری مسئولیتهای اجتماعی

محمد توکلی محمدی^۱ علی اسحق زاده^۲

چکیده

امروزه از کارآفرینان انتظار می رود کسب و کارهای خود را بر مبنای توسعه پایدار اداره نمایند. این موضوع در سالهای اخیر باعث ظهور و رشد سریع مفهومی به نام « مسئولیتهای اجتماعی شرکتی » در بین کسب و کارها گردیده است. شرکتها به تدریج متوجه شدند که تقبل مسئولیتهای اجتماعی می تواند دسترسی آنها به اهدافی نظیر رقابت پذیری و عملکرد مالی را سرعت بخشد. به منظور رسیدن به این اهداف، شرکتهای طرفدار مسئولیتهای اجتماعی، باید اطلاعات درست و قابل اتکایی را در مورد اثرات محیطی و اجتماعی کسب و کار خود، برای ذینفعان داخلی و خارجی افشا نمایند. تحقیق حاضر با در نظر گرفتن محدودیتهای موجود در سیستم حسابداری سنتی و ناکارایی آن در حسابداری مسئولیتهای اجتماعی، مدل جدید گزارشگری با عنوان « گزارشگری یکپارچه » را برای حسابداری مسئولیتهای اجتماعی معرفی می کند و به بیان مزایای آن اشاره می کند. این تحقیق شکاف اطلاعاتی موجود بین گزارشات مالی ارائه شده و نیازهای اطلاعاتی ذینفعان را مدنظر قرار می دهد و اذعان می کند این شکاف به واسطه سنتی بودن چارچوب گزارشگری مالی و رویه های حسابداری می باشد. در این پژوهش فرضیه ما این است که، سیستم گزارشگری یکپارچه، قادر خواهد بود این شکاف اطلاعاتی را پر کند. مطابق نتایج به دست آمده از این تحقیق باید گفت، سیستم گزارشگری یکپارچه به عنوان یک ابزار ارتباطی مفید، این امکان را برای شرکتها فراهم می کند تا اعتماد جامعه را به خود جلب نموده و در محیط رقابتی به نوعی از سایر رقبا متمایز گردند؛ به همین دلیل است که علی رغم نبود الزامات قانونی یا چارچوب حسابداری خاصی برای گزارشگری یکپارچه، بسیاری از شرکتها مایل به استفاده از این روش گزارشگری هستند و بصورت داوطلبانه اقدام به تهیه و انتشار برخی گزارشات می کنند.

واژه های کلیدی: مسئولیتهای اجتماعی شرکتی، حسابداری مسئولیتهای اجتماعی، حسابداری سنتی، گزارشگری

یکپارچه

^۱ استاد یار و مدیر گروه حسابداری دانشگاه صنعت نفت mtavakkolm@yahoo.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد مالی دانشگاه صنعت نفت، نویسنده مسئول، ali_eshaghzade@yahoo.com

جایگاه مسئولیت اجتماعی در شرکت های بزرگ نفتی

عبدالرسول دشتی^۱

چکیده

گزارش حاضر به ارزیابی اقدام های شرکت های معتبر و بین المللی نفتی در مسئولیت اجتماعی پرداخته است. اقدام های تعریف شده تحت عنوان مسئولیت اجتماعی فعالیت هایی هستند که برای تعامل موثر با مردم ساکن مناطق احداث واحدهای عملیاتی و ذی نفعان مرتبط با آن صورت می گیرد.

موفقیت کسب و کار به پیشرفت جامعه متصل است و رابطه مستقیمی میان این دو وجود دارد. اینکه چرا شرکتی مانند مایکروسافت و بنیاد گیتس در بازار آفریقا سرمایه گذاری می کند، تا حدودی روشن است. زیرا در صورت جهش از یک سطح توسعه به سطح بالاتر در این قاره، بازار آفریقا به بزرگترین بازار محصولات آن شرکت تبدیل خواهد شد. اینکه چرا شرکت های نفتی بزرگ مانند «شل» نزدیک به پنج درصد درآمد خود را صرف سرمایه گذاری در تحقیق و توسعه روی انرژی های تجدیدپذیر می کنند، هم برای کارشناسان و صاحب نظران قابل درک است. زیرا هم اکنون در بازار سوخت های فسیلی عملاً کنترل کننده بازار بوده، می خواهند هنگامی که سوخت های فسیلی به اتمام رسید، همچنان صاحب اختیار بازار انرژی باقی بمانند. به بیان روشن شرکت های بین المللی عملاً به این جمع بندی رسیده اند که آسیب های اجتماعی و توسعه نیافتگی جوامع در نهایت هزینه های آن بنگاه ها را افزایش می دهد.

آنچه شرکت های بین المللی نفتی در راستای انجام مسئولیت اجتماعی و بر اساس یک باور در مناطق و کشورهای محل اجرای طرح های بزرگ نفت، گاز و پتروشیمی انجام می دهند حاصل تحقیقات علمی مدون علمی بوده، با پایش و ارزیابی فرایندهای اجرای خدمات مورد نظر، مهندسی می شود حداکثر اهداف پیش بینی شده را محقق سازند.

بررسی سابقه چنین فعالیت هایی حکایت از آن دارد که این کار طی دهه های گذشته در مناطق اجرای پروژه های نفت، گاز و پتروشیمی کشور اجرا شده است. اما حاصل آنچه پتروشیمی طی سال های توسعه در مناطق مختلف کشور انجام داده و دغدغه هایی که این روزها در این مناطق با آنها دست به گریبان است در ساده ترین توصیف نشانگر آن است که علیرغم صرف هزینه های بسیار نتوانسته انتظارات و اهداف خود را محقق نماید.

واژه های کلیدی: مسئولیت اجتماعی شرکت، ارزیابی اقدام، شرکت های بزرگ نفتی

^۱. رئیس کل روابط عمومی و امور بین الملل شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس

نقش و جایگاه مدیریت استراتژیک و رابطه آن با مسئولیت اجتماعی شرکتها

شهلا سهرابی^۱، مسعود طهماسبی^۲

چکیده

ظهور مسئولیت اجتماعی، عمدتاً در پاسخ به تحولات و چالش‌هایی از قبیل جهانی‌سازی بوده است. امروزه مسئولیت اجتماعی بنگاه‌ها نه تنها بخش مهمی از ادبیات و فرهنگ مدیریت را به خود اختصاص داده است، بلکه بحث‌های آکادمیک، مجامع حرفه‌ای، سازمان‌های غیر دولتی، مصرف‌کنندگان، کارکنان، تامین‌کنندگان، سهامداران و سرمایه‌گذاران شده است. مدیریت استراتژیک امروزه بعنوان یکی از ارکان مدیریت اجرایی در سطوح مختلف سازمانی مورد توجه سیاستگذاران و دست‌اندرکاران قرار می‌گیرد. ویژگیهای منحصر بفرد مدیریت استراتژیک از جمله کاهش هزینه‌ها، یکپارچه‌سازی منابع سازمان، بهره‌گیری از خلاقیت و توان تصمیم‌گیری تمامی کارکنان در همه سطوح سازمان و افزایش مزیت رقابتی، موجب شده تا مدیریت اجرایی سازمان‌ها و شرکتهای مطرح ایران و جهان به سمت استفاده از این روش در ساختار سازمانی خود کشیده شوند. مسئولیت اجتماعی و وظیفه‌ای است بر عهده موسسات خصوصی و دولتی مشتمل بر وظایفی چون: آلوده نکردن، تبعیض قائل نشدن در استخدام، انجام ندادن کارهای غیر اخلاقی و مطلع کردن مصرف‌کننده از کیفیت محصولات و مشارکت مثبت در زندگی افراد. سازمانها در سه بعد مسئولیت اجتماعی دارند: بعد اقتصادی، اخلاقی و حقوقی. توجه به مسئولیت اجتماعی و انجام آن هم به نفع سازمان است و هم به نفع جامعه به عبارت دیگر استراتژی انجام مسئولیت اجتماعی یک استراتژی بهره‌مند از برد دو طرفه است.

واژه‌های کلیدی: مدیریت استراتژیک، مدیریت اجرایی، مسئولیت اجتماعی

^۱ عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد واحد شهریار

^۲ مسعود طهماسبی، دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی (گرایش استراتژیک) - دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهریار، نویسنده

مسئولیت اجتماعی سازمان (CSR) در صنعت نفت

فائزه شجاعیان^۱

چکیده

مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها، در ارتباط با مسئولیت شرکت در برابر جامعه، انسان‌ها و محیطی است که شرکت در آن فعالیت می‌کند و این مسئولیت از اهداف اقتصادی و مالی فراتر می‌رود.

مسئولیت اجتماعی شرکت در تعریفی روشن‌تر این گونه تعریف شده است: "مسئولیت اجتماعی شرکت، فعالیت‌هایی است که پیش برنده سود و منفعت اجتماعی بوده و فراتر از منافع سازمان و آن چیزی است که قانون آن را وضع میکند. مسئولیت اجتماعی قبل از هر چیز، چارچوب حاکمیت اخلاقی را مطرح می‌کند و بر اساس آن، سازمانها به فعالیت‌هایی اقدام می‌کنند که شرایط جامعه را بهتر کرده و از انجام فعالیت‌هایی که باعث بدتر شدن وضعیت جامعه می‌شود، پرهیز می‌کنند.

مقاله حاضر درباره‌ی مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها و شرکت‌ها در دنیای امروزی تهیه شده است و در طی آن به این سوالات پاسخ می‌دهیم:

مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها به چه معناست؟ چه دیدگاه‌هایی در مورد مسئولیت اجتماعی وجود دارد؟ اصول مسئولیت‌پذیری اجتماعی و دلیل و ضرورت آن چیست؟ و در نهایت مسئولیت اجتماعی سازمان در صنعت نفت و سایر سازمان‌های ایرانی چه جایگاهی دارد؟

واژه‌های کلیدی: مسئولیت اجتماعی سازمان، اصول مسئولیت اجتماعی سازمان، صنعت نفت

^۱ کارشناس مهندسی شیمی از دانشگاه صنعت نفت اهواز-کارشناس ارشد آنالیز سیستم‌های CPMS و مشاور مدیرعامل در امور بانوان-

بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی بر افزایش بهره‌وری نیروی انسانی
در پروژه طراحی، تأمین کالا و ساخت پالایشگاه نفت ستاره خلیج فارس
شهر روز احمدی^۱، مرجان پیمان فرد^۲

چکیده

یکی از اثرات سرمایه اجتماعی، افزایش بهره‌وری نیروی انسانی بوده که این موضوع در پروژه‌های اجرایی بزرگ، بیشتر نمود می‌یابد به نحوی که در سازمان‌های پروژه محور، سرمایه اجتماعی منبع مهمی از بهره‌وری به شمار می‌رود تا کارها به طور مطلوب‌تری انجام‌پذیرد و کار تیمی انسجام بیشتری یابد. بنابراین هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی بر بهره‌وری نیروی انسانی در طرح‌های پروژه محور می‌باشد. از این رو یک فرضیه کلی و سه فرضیه جزئی شکل گرفته که به ترتیب تأثیر سرمایه اجتماعی و تأثیر ابعاد سه گانه آن (اعتماد - انسجام - مشارکت) بر بهره‌وری بوده و پس از آزمون، نتایج حاصله نشان داد با افزایش یک واحد سرمایه اجتماعی و هر یک از مولفه‌های سه گانه آن، بهره‌وری به ترتیب به میزان 0.91، 0.79، 0.58، 0.91 واحد، افزایش می‌یابد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار spss 19 و lisrel 8/8 استفاده گردیده و جامعه مورد نظر، پالایشگاه نفت ستاره خلیج فارس می‌باشد. تعداد نمونه با استفاده از جدول کرجسی - مورگان برابر با 169 نفر می‌باشد. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که سرمایه اجتماعی بر میزان بهره‌وری تأثیر مثبتی دارد.

واژه‌های کلیدی: بهره‌وری، اعتماد، انسجام، مشارکت، سرمایه اجتماعی.

¹ .مدیر اجرایی شرکت فرادست انرژی فلات در پروژه‌ی پالایشگاه نفت ستاره خلیج فارس، دانش آموخته مدیریت اجرایی دانشگاه آزاد

اسلامی واحد بندرعباس، ahmadi.shahrooz@gmail.com

² . مهندس ارشد مکانیک تعمیرات اساسی منطقه شش عملیات انتقال گاز، دبیر شورای همیاری و مشارکت منطقه شش عملیات انتقال گاز،

peymanfard_m@yahoo.com

مسئولیت اجتماعی شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران در ارتباط با جامعه

خدیدجه طبری^۱

چکیده

مسئولیت اجتماعی، مجموعه وظایف و تعهداتی است که سازمان باید در جهت حفظ، مراقبت و کمک به جامعه ای که در آن فعالیت می کند انجام دهد. شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران یکی از شرکت های زیر مجموعه شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران است که با مأموریت انتقال کلان مواد نفتی ایفای نقشی موثر در تامین انرژی بخش های مختلف صنعتی و بهینه سازی اقتصاد ملی را به عهد دارد. این شرکت به پشتوانه کارکنان توانمند، متخصص و متعهد خود و همچنین با اتکا به نظام مدیریتی کارآمد، به الگویی شایسته در عرصه مسئولیت های اجتماعی تبدیل گردیده است. در این پژوهش به تحلیل و بررسی مسئولیت اجتماعی شرکت در ارتباط با جامعه پرداخته شده است. براساس پژوهش مذکور ابعاد مسئولیت اجتماعی شرکت در بعد آموزش، بهداشت و سلامت، امور خیرخواهانه، ارتباط با دیگر نهادها و همچنین مسئولیت اجتماعی در ارتباط با کشاورزان و روستائیان مورد بررسی قرار گرفته است.

واژه های کلیدی: مسئولیت اجتماعی، آموزش، بهداشت و سلامت، امور خیرخواهانه

^۱. استاد دانشگاه گروه علوم ارتباطات، مشاور مدیرعامل شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران در امور زنان و خانواده،

ارتقاء حقوق شهروندی سازمان با تحقق مسئولیت اجتماعی

نسرین جزنی^۱، علی طیبی رهنی^۲

چکیده

شهروند یک عضو رسمی یک شهر و یا سازمان است. این دیدگاه، حقوق و مسئولیت‌هایی را به شهروند یادآور می‌شود که در قانون پیش بینی و تدوین شده است. از نظر حقوقی، جامعه سازمان نیازمند وجود مقرراتی است که روابط تجاری، اموال، مالکیت، سیاسی و حتی مسائل خانوادگی را در نظر گرفته و سامان دهد همچنین شهروندی، اصلی است که بر روابط دولت و اعضای جامعه سازمان نظارت می‌کند، یعنی از یک سو به امتیازات دولت و حقوق افراد و از دیگر سو به مناسبات و فرایندهای تاریخی مربوط می‌شود. که شهروندی اعتبار فرد را در جامعه مشخص می‌کند، به بیان دیگر، شهروندی پیوندهای میان فرد و جامعه را قالب حقوق، تعهدات و مسئولیت‌ها منعکس می‌سازد، و چارچوبی برای تکامل افراد گروه‌ها و نهادها ارائه می‌کند، بحث از کمیت و کیفیت این حقوق و تکالیف امروزه حجم وسیعی از گفتارها و نوشتارها را به خود اختصاص داده و این مسئله را مطرح ساخته که تحقق شهروندی به تبع آن توسعه در گروه شناخت موثر آن است بنابراین «کارکرد اصلی شهروندی»، اداره سازمان مطابق به اصول رعایت حقوق دیگران و تعهد به انجام امور در جهت حفظ نهادها مشترکی است که این حقوق را برقرار یافته و نگه می‌دارند. تحقق این امر مستلزم توجه سازمانها یا نهادهای اجتماعی به مسئولیت و تعهد اجتماعی است با توجه به اهمیت نقش سازمانها در تحقق حقوق شهروندی نوشته حاضر به این موضوع اختصاص یافته و در صدد بررسی رابطه بین تحقق مسئولیت اجتماعی سازمانها و ارتقاء حقوق شهروندی، و ارائه پیشنهاد در این زمینه می‌باشد.

واژه های کلیدی: شهروندی، حقوق شهروندی، سازمانها، مسئولیت اجتماعی .

^۱. هیئت علمی گروه مدیریت دانشگاه شهید بهشتی

^۲. کارشناس ارشد مهندسی صنایع سازمان مدیریت صنعتی

مسئولیت‌های اجتماعی، شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران

داود کیانی^۱

چکیده

شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران یکی از شرکتهای تابعه مناطق نفت خیز جنوب بوده که روزانه دارای تولید حدود 700 هزار بشکه نفت می باشد، این شرکت از قدمت طولانی در عرضه صدور نفت به بازار جهانی است، دفتر ستادی و اداری - مالی این شرکت در شهر گچساران (دوگنبدان) واقع و حوزه فعالیت تولیدی آن در اطراف و شعاعهای گسترده می باشد. این شرکت در قلمرو نقش مسئولیت اجتماعی اگر چه نتوانسته مردم منطقه را قانع نماید اما بعضی کمکهای عام المنفعه در قالبهای مختلف محیط زیستی، آموزشی، ساخت جاده و غیره نموده است. این کمکها در قالب مسئولیت‌های اجتماعی شناخته شده که در محافل علمی و آکادمیک در دهه های گذشته توسط محققان علمی مورد ارزیابی قرار گرفته اند. مسئولیت اجتماعی، تعهداتی است که شرکت‌ها در جهت حفظ و مراقبت و کمک به جامعه‌ای که در آن فعالیت می کنند انجام دهند، تعهد تصمیم گیران برای اقداماتی است که به طور کلی علاوه بر تامین منافع خودشان، موجبات بهبود رفاه جامعه را نیز فراهم می آورند، سازمان‌ها باید با اختصاص منابع مالی در بهبود رفاه اجتماعی مورد قبول اکثریت جامعه بکوشند. این مقاله به بحث نظریه های علمی و نقش شرکت نفت و گاز گچساران در چهار چوب مسئولیت‌های اجتماعی پرداخته است، روش تحقیق این مقاله بر اساس تجزیه و تحلیل و جمع آوری اطلاعات کتابخانه ای بوده است.

واژه‌های کلیدی: مسئولیت اجتماعی، شرکت نفت و گاز گچساران

¹ . عضو هیات علمی موسسه مطالعات بین المللی انرژی D_kiany2000@yahoo.com

مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت ملی پخش در توزیع فرآورده های نفتی در ناحیه رودسر

ایرج گشمردی^۱

چکیده

یکی از شرکت‌هایی که مسئولیت خاص و حساسی در برابر جامعه دارد، شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران می باشد. در توزیع فرآورده های نفتی در یک شهرستان، تیمی از کارکنان ستادی منطقه و ناحیه، انبار نفت، رانندگان نفتکش، جایگاه‌داران و فروشندگان روستایی با همکاری یکدیگر تلاش می کنند تا مسئولیت اجتماعی شرکتی که بایستی در جهت خدمات به جامعه‌ای که در آن فعالیت می کند، انجام گیرد. با توجه به اینکه موفقیت مسئولیت پذیری اجتماعی در یک سازمان نشانگر این است که تا چه حد آن سازمان توانسته است در حین اجرای مدل سازمانی خود، به خوبی نیازهای ذی نفعان را نیز جهت یابی کرده و پاسخگو باشد لذا دریافت تقدیرنامه های خدمت رسانی همچون رئیس نمونه شهرستان و طرح تکریم ارباب رجوع می تواند نشانه ای از رضایت مردم شهرستان باشد.

واژه های کلیدی: مسئولیت اجتماعی، توزیع فرآورده های نفتی، ناحیه رودسر

^۱. کارشناسی ارشد، رئیس حفاظت محیط زیست، شرکت پالایش نفت لاوان، igashmardi@ yahoo.com

اجرای برنامه های محیط زیستی در مدرسه لاوان در راستای مسئولیت اجتماعی شرکت پالایش نفت لاوان

ایرج گشمردی^۱، جابر دهقان ابنوی^۲، پیمان شیعی^۳

چکیده

فضای آموزشی کودکان با تمام ویژگی هایش در شکل گیری شخصیت کودکان می تواند نقش موثری را ایفا کند. در طراحی مدارس سبز، به محیط زیست و ایجاد فضای سالم برای دانش آموزان توجه زیادی می شود. نحوه طراحی این مدارس به گونه ای است که کاملاً با اصول صرفه جویی در مصرف انرژی و حفاظت از محیط زیست منطبق می باشد. وزارت آموزش و پرورش مطابق مسئولیت خود، در مصوبات شورای عالی و برنامه درسی ملی برای دانش آموزان پایه ابتدایی، آموزش آشنایی محیط زیست به کودکان گنجانیده است. منطقه حیات وحش جزایر لاوان و شیدور جزء منطقه حفاظت شده محیط زیست می باشند و کودکان جزیره لاوان در محیط زندگی شان خیلی با طبیعت آشنا و ملبوس می باشند. در جزیره لاوان یک مدرسه ابتدایی با حدود 130 دانش آموز وجود دارد و شرکت پالایش نفت لاوان، اجرای برنامه های سبز در مدرسه ابتدایی جزیره لاوان را جزء مسئولیت اجتماعی خود دانسته و با برنامه هایی که از سوی اداره حفاظت محیط زیست دریافت داشته و با تلاش و خلاقیت های کارشناسان محیط زیست شرکت، حفاظت و صیانت بیشتری از حیات وحش جزیره لاوان و جزیره شیدور اجرا خواهد کرد.

واژه های کلیدی: مسئولیت اجتماعی، برنامه محیط زیستی، مدرسه، لاوان

^۱. کارشناسی ارشد، رئیس حفاظت محیط زیست، شرکت پالایش نفت لاوان، نویسنده مسئول igashmardi@yahoo.com

^۲. کارشناسی ارشد، کارشناس حفاظت محیط زیست، شرکت پالایش نفت لاوان

^۳. کارشناسی ارشد، کارشناس حفاظت محیط زیست، شرکت پالایش نفت لاوان

طرح مسئولیت اجتماعی شرکت ها مدلی برای مدیریت ریسک شرکت ها با عملکردهای جهانی و بین المللی

محمد باقر لشکری^۱

چکیده

طرح مسئولیت اجتماعی شرکت، طرحی مطالعاتی است که بدنبال بررسی و افزایش سهم مطالبات مردم از شرکت های اثر گذار بر اقتصاد و داد و ستد شده عمومی در بورس اوراق بهادار براساس برنامه چند انتظامی و چند ذینفعی شکل داده می شود. این برنامه تعامل میان مسئولیت، حاکمیت و استراتژی شرکتی، سیاست عمومی، و رسانه ها را بررسی می کند. تئوری و عمل را متصل، مهارت های رهبری را ایجاد، و از گفتگوی سازنده و همکاری میان بخش های مختلف پشتیبانی می کند. طرح مسئولیت اجتماعی شرکت، می تواند تلاش مشترکی بین دانشکده کسب و کار، مرکز مطالعات راهبردی و رهبری عمومی، سازمان های غیر انتفاعی و مرکز نشر سیاست ها و خط مشی عمومی باشد. دیدگاه های مطرح شده در این مقاله، برداشت های نویسنده براساس طرح CSR دانشکده کسب و کار دولتی کندی، دانشگاه هاروارد می باشند و توسط هیچیک از طرح های CSR، یا تحقیقات دانشگاهی و یا صنعتی تأیید و به اجراء در نیامده است ولی می تواند با بررسی طرح مسئولیت اجتماعی شرکت، در شرکت ملی نفت ایران و دیگر شرکت های معظم در بخش های مختلف صنعتی تحقیق گردند.

واژه های کلیدی: مسئولیت اجتماعی شرکت، ذینفعان، بورس اوراق بهادار، عملکرد کسب و کار اصلی، مدیریت ریسک اجتماعی

^۱. کارشناس ارشد بررسی های فنی و پروژه امور مجامع شرکت های وابسته به، شرکت ملی نفت ایران، دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت دولتی گرایش مدیریت مالی دانشگاه آزاد واحد تهران مرکزی، mblashkari@yahoo.com

مسئولیت اجتماعی و نقش آن در بهبود بهره‌وری و رقابت شرکت‌ها

زهرا محمد ظاهری^۱

چکیده

رشد و توسعه صنایع، واحدهای تجاری و کارخانه‌ها همگام با ایجاد و تکامل نهادهای اجتماعی، تحول در تشکیلات دولتی و سرانجام، تحول در اخلاق، به تدریج تعهدات و الزاماتی را به عهده واحدهای تجاری گذاشته که پیش از این تحولات، چنین تعهداتی به این شدت رسمی و قانونمند نشده بود. یکی از پیامدهای این رشد و توسعه صنعتی، ظهور پیوند اقتصاد با اخلاق و سیاست و تأثیر متقابل مسائل بدین ترتیب، مدیریت واحدهای تجاری دیگر صرفاً افزایش سودآوری و تولید کالا را تنها هدف خویش ندانستند بلکه موضوعات دیگر همچون پرداخت حقوق عادلانه به کارگران، رعایت کیفیت و بهای تولیدات، آلودگی محیط زیست و سایر مسائل اخلاقی، سیاسی، نژادی و اجتماعی را باید رعایت کنند.

شواهد و یافته‌ها نشان می‌دهد که ارائه اطلاعات مربوط برای تصمیم‌گیریهای استفاده‌کنندگان و بخصوص مدیریت واحد تجاری باعث تصمیم‌گیریهای صحیح‌تر آنان خواهد شد. در چند سال اخیر بر اثر عواملی چون آزادسازی فضای اقتصادی، گسترش فعالیت‌های بخش خصوصی گسترش ارتباطات منطقه‌ای و بین‌المللی شرکت‌ها، رقابتی‌تر شدن فضای سیاسی، شرکت‌ها کوشیده‌اند که تعهد و مسئولیت اجتماعی را به عنوان یک استراتژی دنبال کنند و مدیران شرکت‌ها به طور خاص بر تعهد اجتماعی شرکت‌ها تأکید دارند. نگرش و مدیریت مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها و سازمان‌های مدرن در ماهیت پیچیده و پویای محیط اجتماعی مستلزم شناسایی تغییرات و رفع نیاز گروه‌های مختلف با نظارت مستمر و جامع و پویاست.

واژه‌های کلیدی: مسئولیت اجتماعی شرکت، بهره‌وری، رقابت شرکت‌ها

^۱. دانشجوی دانشگاه آزاد واحد تویسرکان z.zahery.53470126398@gmail.com

آشنایی با حسابداری اجتماعی و ابعاد نوین مسئولیت اجتماعی

محمد اسلانی^۱، زهرا محمد ظاهری^۲

چکیده

یکی از پیامدهای رشد و توسعه صنعتی، ظهور پیوند اقتصاد با اخلاق و سیاست و تاثیر متقابل مسائل اقتصادی و اخلاقی و ارزشهای اجتماعی با یکدیگر است. بدین ترتیب، مدیریت واحدهای تجاری دیگر صرفاً افزایش سودآوری و تولید کالا را تنها هدف خویش ندانسته بلکه موضوعات دیگر همچون پرداخت حقوق عادلانه به کارگران، رعایت کیفیت و بهای تولیدات، آلودگی محیط زیست و سایر مسائل اخلاقی، سیاسی، نژادی و اجتماعی را نیز باید رعایت کنند. تحت تاثیر این تحولات، چگونگی ارزیابی عملکرد و معیارهای آن دگرگون شده و از چارچوب محدود اقتصادی فراتر رفته و معیارهای عملکرد اجتماعی که مبنای ارزیابی عواقب و تاثیرات اجتماعی فعالیتهای اجتماعی است، پدیدار شده است.

یافته ها حاکی از آن است که شناسایی، ثبت و گزارشگری هزینه، منافع، منابع و حقوق اجتماعی در روال فعالیت عادی اقتصادی واحد تجاری، ممکن است با اصول و استانداردهای حسابداری رایج دقیقاً منطبق نباشد. در عین حال ارائه اطلاعات مربوط برای تصمیم گیریهای استفاده کنندگان و بخصوص مدیریت واحد تجاری باعث تصمیم گیریهای صحیح آنان خواهد شد. گذشته از علاقه مدیریت و نیاز داخلی واحد تجاری، الزامات قانونی که به عهده واحد تجاری گذاشته می شود، باعث توجه واحد تجاری به حقوق اجتماعی شده و واحد تجاری مجبور خواهد بود برای تامین این نیازها و الزامات قانونی سیستم حسابداری اجتماعی را طراحی کند. با توجه به اینکه حسابداری اجتماعی تا اندازه زیادی تحت تاثیر معیارها و قوانین اجتماعی است، باید با شناسایی به موقع این تاثیرات و پیامدهای این تغییرات، نسبت به ثبت و گزارش آنها اقدام نمود.

واژه‌های کلیدی: توسعه صنعتی، حسابداری اجتماعی، ابعاد نوین مسئولیت اجتماعی

^۱ دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه آزاد واحد توپسرکان mohammad.aslani1360@yahoo.com

^۲ دانشجوی دانشگاه آزاد واحد توپسرکان، نویسنده مسئول، z.zahery.53470126398@gmail.com

مزایای پایبندی به مسئولیت اجتماعی شرکت ها در عرصه تجارت بین الملل

شماره مفیدیان^۱

چکیده

اکثر نهادهای مالی بین المللی به رعایت مسایل و موضوعات حقوق بشری، فرهنگی اجتماعی و محیط زیستی در هنگام اعطای منابع مالی یا بیمه کردن سرمایه گذاری ها توجه می ورزند. بدین روی، شرکت های فعال در حوزه های مختلف تجارت بین الملل از جمله صنعت نفت، به رعایت الزامات و استانداردهای فراقانونی مسئولیت اجتماعی تشویق و ترغیب می گردند. یکی از چالش های مهم در عرصه بین المللی این است که مقررات بین المللی محیط زیستی و حقوق بشری تعهدات مستقیمی را بر حوزه مسئولیت های اجتماعی شرکتها تحمیل نمی نمایند که این امر می تواند منجر به عدم انسجام فعالیت های این حوزه گردد. در اتحادیه اروپا این نقیصه از طریق تحمیل تعهدات در این خصوص بر شرکت ها در قلمرو سرزمینی کشورهای عضو مرتفع گردیده است. در برخی رژیم های حقوقی تدوین شده؛ همچون کنوانسیون اروپایی حقوق بشر (ECHR)، عدم تطابق با این وظایف می تواند حتی منتهی به مسئولیت مستقیم خود دولت ها در قبال نقض های صورت پذیرفته (در قلمرو حقوق بشر و محیط زیست) توسط شرکت های متبوعش شود. لذا، بر کشورهای عضو و به تبع آن بر شرکتهای فراملی متبوع آنها، تعهدات قانونی مثبتی توسط اتحادیه اروپا بار می گردد. نمونه هایی از شیوه های موجود برای ترویج حقوق بشر و حفاظت از محیط زیست از طریق تجارت شامل موارد زیر میباشد: نظام اتحادیه اروپا در رژیم کلی ترجیحات (GSP)، قانون مربوط به جنگلها و اجرای این قانون، طرح دولت و تجارت (FLEGT)، و درج شروط حقوق بشری در موافقتنامه های تجاری، به ویژه موافقتنامه های EU-Cariforum و موافقتنامه اتحادیه اروپا و کره جنوبی. ایران نیز در مسیر توسعه و حرکت صنعت نفت به سوی تبدیل شدن شرکت های اصلی اش به شرکت های فراملی و بنگاه های تجاری می بایست در مسیر جهانی توجه به الزامات اجتماعی - محیط زیستی ذیل مسئولیت اجتماعی شرکت ها طی طریق نماید. از سوی دیگر، فراموش نکنیم که هر کشوری در حوزه تعهدات بین المللی در قبال کل اجتماع بین المللی مسئول می باشد. تعهدات در قبال کل اجتماع بین المللی به واسطه ماهیتی که دارند به همه کشورها مربوط می شوند. از حیث اهمیت حقوق مربوطه، می توان گفت همه کشورها در حمایت از این حقوق دارای نفع حقوقی هستند؛ این تعهدات را تعهدات عام الشمول می گویند. بنابر مفهوم تعهدات عام الشمول می توان نتیجه گرفت که فراهم نمودن بستر قانونی مناسب برای امکان رعایت الزامات قابل طبقه بندی ذیل عنوان مسئولیت اجتماعی شرکت ها در زمره تعهدات عام الشمول دولت ها می توانند محسوب گردند. از طرف دیگر، قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از این ظرفیت برخوردار است که مفاهیمی چون مسئولیت اجتماعی شرکت ها را پوشش دهد.

واژه های کلیدی: مسئولیت اجتماعی شرکت، عرصه تجارت بین الملل، رژیم های حقوقی

^۱. عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز

مسئولیت اجتماعی شرکتی در صنعت نفت: ضرورت اتخاذ نگاه انتقادی و چشم اندازی بومی

محمد رضا مهدیزاده^۱

چکیده

اهمیت و ابعاد مسئولیت اجتماعی در دو چشم انداز و پارادایم قابل بررسی و تحلیل است. یکی نگاه رایج برآمده از پویای های سرمایه و توسعه گسترده و جهانی آموزش که می تواند با قید و صرف مدیریت آن، به امری منحصرأ شرکتی تقلیل یابد و دیگری نگاهی انتقادی و بومی. این نوشته با رویکردی واسازانه بر آن است که احیای مجدد و بازسازی مسئولیت های فراموش شده اجتماعی در عصر جدید و جهانی شده با تحلیل و دمیدن روح مسئولیت در مولفه های اساسی ایجاد کننده شرایط جدید میسر است. مولفه هایی که عبارتند از ماهیت تکنولوژی، علم مهندسی و مهندسان، مدیریت پروژه و در نهایت سیاستگذاری ها و گزارشگری های برساننده سیاست های تکنولوژیک و توسعه ای. از اینرو در این مقاله نشان داده می شود که برای رسیدن به ابعاد واقعی و کارآمد مسئولیت و فاصله گیری از نگاه ابزاری یا شعارگونه و ایدئولوژیک به مسئولیت اجتماعی باید از ماهیت تعرض گونه تکنولوژی فاصله گرفت و ضمن تجدید نظر در نظام آموزش مهندسی و مهندسان، رویکردهای کل گراونیز ابعاد انسانی بیشتری را در این نظام و کلیت علوم مهندسی تزریق و ترویج کرد. از سویی برای پیشگیری از ابعاد جانبی و ناشناخته تکنولوژی ها و پروژه های مختلف، مسئولیت اجتماعی را بر اساس الگویی که ارائه می شود در سه مرحله قبل، حین و بعد از اجرای طرح ها، در نظر گرفته و مورد ارزیابی قرار داد. در نهایت استدلال می شود که روح مسئولیت همیشه در سیاستگذاری ها، قانونگذاری و ترسیم افق هایی زنده می شود که از نگاه ها، ارزش ها و پارادایم های فکری طراحان و خط مشی گذران مومن و آگاه به آن ریشه می گیرند.

واژه های کلیدی: مسئولیت اجتماعی شرکتی، تکنولوژی، پروژه، مهندسی، سیاستگذاری، صنعت نفت، گزارشدهی

¹ کارشناسی مهندسی شیمی، دکترای جامعه شناسی از دانشگاه تهران، پژوهشگر و مشاور اجتماعی شرکت ملی پالایش و پخش
mahdizam@yahoo.com

پروژه ساخت ده گروه خانواده کالا و تجهیزات صنعت نفت از دریچه مسئولیت اجتماعی

سید علیرضا واعظ^۱، پرویز سنگین^۲

چکیده

در دنیای کسب و کار نوین مسوولیت اجتماعی (CSR) شرکتی، بخش جدایی ناپذیر از مدیریت کسب و کار شده و رشد اقتصادی بنگاههای کسب و کار بویژه شرکتهای بزرگ و چند ملیتی نفت و گاز و بقای تجاری آنها وابستگی شدیدی به عملکرد مسوولیت اجتماعی این شرکتهای پیدا کرده است. در طول یک دهه گذشته، بیشتر شرکتهای CSR را پذیرفته اند و اکنون فعالیتهای خود را در این زمینه برای سرمایه گذاران به طور سالانه آشکار می کنند. در مقایسه با سایر صنایع، جامعه انتظار پذیرش مسوولیتهای اجتماعی بیشتری توسط شرکتهای نفت و گاز دارد. پروژه ده گروه خانواده کالایی از زمان اوج گرفتن موضوع تحریمهای ظالمانه مطرح و استخراج فهرست اقلام راهبردی و کالاهای اولویت دار در دستور کار قرار گرفت که نهایتاً پس از انجام کار کارشناسی متعدد و بررسیهای مدیریتی، ده پروژه به تائید مقام عالی وزارت رسیده و توسط ایشان برای اجرا ابلاغ گردید. در این تحقیق با اغماض از منافع متعدد این پروژه در زمینه خود کفایی و کاهش خروج ارز از کشور، به برخی اثرات آن در زمینه CSR پرداخته شده است. بر اساس یافتهها، پروژه ساخت ده گروه خانواده کالا و تجهیزات صنعت نفت علاوه بر منافع متعددی که در زمینه خود کفایی و کاهش خروج ارز از کشور عاید نموده است. در زمینه CSR نیز اثرات چشمگیری داشته است که در این تحقیق تلاش شد به برخی از آنها پرداخته بشود.

واژههای کلیدی: گروه خانواده کالا و تجهیزات، شرکتهای نفت و گاز، مسئولیت اجتماعی

^۱. کارشناس طراحی و توسعه محصولات، وزارت نفت، a.vaez@mop.ir

^۲. مدیر کل تجاری سازی فناوری و ساخت وزارت نفت، P.Sangin@mop.ir

ساز و کارهای استقرار مسئولیت اجتماعی شرکت با نگاهی به برنامه های اجرایی شرکت گاز استان خراسان شمالی

محمد رضا وحدت^۱، علیرضا میرشکار^۲

چکیده

سازمان های نوین بر این باورند برای آنکه در کسب و کار خود موفق باشند بایستی افزون بر مسئولیت های اقتصادی و قانونی، مسئولیت خود را در قبال محیط زیست، جامعه و تمام کسانی که تحت تأثیر فعالیت های سازمان قرار می گیرند رعایت کنند و نسبت به ارزش ها و هنجارهای اجتماعی نیز مقید باشند. با این حال عمل به مسئولیت های اجتماعی در بردارنده چالش هایی است که می بایست برای حل آن و تثبیت این مسئولیت در سازمان در سه حوزه الف؛ ساختاری (تدوین قوانین، دستور العمل ها و ساختارها)، ب؛ نهادی (ایجاد و یا تقویت نهاد های ناظر مورد نیاز در برون و درون سازمان) و ج؛ فرهنگی (تدوین و نهادینه سازی ارزش های پشتیبان و پیش برنده) ساز و کارهایی تمهید شود.

شرکت گاز استان خراسان شمالی با درک مسئولیت اجتماعی خود و در راستای حمایت از کار آفرینی و اشتغال زایی برای بیماران خاص و ارتقاء توانمندی ایشان از مدتی پیش اقداماتی را به انجام رسانده است. در این مقاله تلاش گردیده است تا ساز و کارهای استقرار مسئولیت اجتماعی تبیین شده و با نگاهی بر تجربیات موجود برنامه ای اجرایی جهت ایفای این مسئولیت در این شرکت تدوین و پیشنهاد شود.

واژه های کلیدی: مسئولیت اجتماعی - کار آفرینی - بیماری های خاص

^۱ مشاور مدیرعامل شرکت گاز استان خراسان شمالی نویسنده مسئول، کارشناس ارشد مدیریت اجرایی، Vahdat_m@nigc-nkcg.ir

^۲ کارشناس پژوهش شرکت گاز استان خراسان شمالی لیسانس مهندسی شیمی، rdnkcg@gmail.com

مبانی نظری، مفاهیم و ویژگیهای مسئولیت اجتماعی شرکتها و تاثیرات توجه به آن در سازمان ها

سکینه ظریف، عباس قاسمی، وفا مطوری

چکیده

مفهوم مسئولیت اجتماعی شرکتها در دهه اخیر به پارادایم غالب و مسلط حوزه اداره شرکتها تبدیل شده است. و شرکتهای بزرگ و معتبر جهانی مسئولیت در برابر اجتماع و محیط اجتماعی را جزئی از استراتژی شرکتی خود می بینند. این مفهوم، موضوعی است که هم اکنون در کشورهای توسعه یافته و کشورهای با اقتصاد باز به شدت از سوی حکومتها، شرکتها، جامعه مدنی، سازمانهای بینالمللی و مراکز علمی دنیا دنبال میگردد. با گذشت بیش از 06 سال از ورود مفهوم مسئولیت اجتماعی شرکتها به ادبیات مدیریت شرکتها و کسب و کارها، هنوز این مفهوم در فضای کسب و کار ایران جایگاه شایستههای پیدا نکرده است. لذا در این نوشتار جهت شناخت بیشتر مسئولیت اجتماعی شرکتها سعی شده است با مطالعه کتب و مقالات مرتبط با موضوع ابتدا به توصیف مفاهیم، تعاریف و ویژگیهای مسئولیت اجتماعی شرکتها پرداخته شود و سپس نظریه ها و مدلهای مفهومی حاکم بر ادبیات آن مطرح و در ادامه در راستای بیان اهمیت مسئولیت اجتماعی شرکتها به بررسی تاثیرات توجه به مسئولیت اجتماعی سازمانها پرداخته شد.

واژههای کلیدی: مسئولیت اجتماعی شرکتها، مبانی نظری، ویژگیها، مدل‌های مفهومی

مسئولیت اجتماعی شرکت و توسعه پایدار

روح اله شریفی تهرانی^۱

چکیده

شرکتها از نقش تاریخی شان که پرداخت مالیات، کسب سود، استخدام کارکنان و تبعیت از قوانین است فراتر می روند و در تحقق هدفهای اجتماعی گسترده تر نقش بسزایی خواهند داشت. در واقع مسئولیت اجتماعی شرکتها رویکردی متعالی به کسب و کار است که تاثیر اجتماعی یک سازمان بر جامعه چه داخلی و چه خارجی را مدنظر قرار می دهد و هدف اصلی آن فراهم آوردن تمامی بخشها اعم از دولتی، خصوصی جهت همکاری با یکدیگر است تا از یک سو موجب همسویی منافع اقتصادی با محیط زیست و از سوی دیگر سبب توفیق، رشد و پایداری کسب و کار گردد.

واژه‌های کلیدی: مسئولیت اجتماعی، توسعه پایدار، جهانی شدن

^۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت صنعتی دانشگاه پیام گلیپگان، a.sharifit89@gmail.com

بررسی چالش های حمل و نقل محصولات پتروشیمی و مسئولیت های اجتماعی سازمان علیرضا زمانیان^۱

چکیده

تولیدات صنایع پتروشیمی در گروه کالهای استراتژیک در هر کشوری قرار می گیرد که در صنایع بالادستی و پایین دستی این صنعت استفاده می گردند. در این میان، بویژه در صنایع بزرگ و بالادستی، که تولیدات این مجتمع ها بعنوان خوراک محسوب می گردند، این محصولات نقشی کلیدی را ایفا می کنند. بنابراین، تامین بموقع این نیازها بسیار با اهمیت است که مستلزم آن حمل و نقل بموقع، هدفمند و با کیفیت محموله ها است. در این مقاله پس از ارتباطات مستمر با مجتمع های پتروشیمی و شرکت ها و صنایع پایین دستی و کوچک و نیز تحقیقات میدانی، چالش ها و مشکلات موجود در مبحث حمل و نقل محصولات پتروشیمی معرفی و راهکارهای مرتبط با آنها که ارتباط مستقیم با مسوولیت های اجتماعی سازمان ها دارد، ارائه می شود.

واژه های کلیدی: محصولات پتروشیمی، محموله، رانندگان، مشتریان، مسوولیت اجتماعی

^۱. کارشناس ارشد مهندسی حمل و نقل، شرکت مهندسی حمل و نقل پتروشیمی، arzamanian1980@gmail.com